

Til min onkelinde Ida med lykkelig
lykønsning på fødselsdagen 31. oktober 1950

Vilhelm

Efter at jeg har afsluttet mine forældres livshistorie, nedskriver jeg her nogle træk af mine svigerforældres, da mine børn naturligvis også er interesseret i at kende noget til denne. Da min hustrus familie formodentlig også vil have interesse heraf, medtager jeg en del af slægternes historie, som rummer mange interessante enkeltheder.

Her må jeg for en stor del bygge på andres udsagn om deres liv indtil 1925, da jeg begyndte at lære mine svigerforældre at kende, bl.a. på tante Johannes og moster Julies oplysninger. Fra 1925 står oplysningerne og karakteristikken for min egen regning.

Frederiksberg 1950

Morfars historie.

Jeg skal ikke trætte med indviklede stamtavler, men to forhold har voldt familien noget bryderi, nemlig at morfar på to måder er i familie med slægten Lorentzen (se slægtens stamtavle), samt han slægtskab med komponisten Carl Nielsen.

I

Som det vil fremgå af stamtavlen på næste side er morfars tipoldefar og oldefar samme person: Lorentz Caspersen Koch, og Johanne Lorentzen og Julius Nielsen er næstsøskendebørn (børn af fætter og kusine); hun er således (halv) tante til morfar og (halv) grandtante til mor; men samtidig er hun og morfar fætter og kusine

Julius Nielsen blev gift med sin moders kusine, og deraf kommer det dobbelte sammenspil i slægten.

Jeg har kun taget de navne med, der er nødvendige for forståelsen.

Casper Koch f. ca. 1695

Lorentz Caspersen Koch f. 1734

Mariana Jørgensen (k. Østrup) f. 1766 (el. 67) - Lorentz Casper Lorentzen f. 1769.

Mariung a. l. i. m. d. a. m.

B. i. n. o. d. e. n. d. e. l. l. e. n. d. e. m. a. r. g. e. t. t. e. n. d. a. s.

Frederikke g.m. Hans Henrik Nielsen i Ulsøe.

f. 1793

Mariette

~~Mariette~~ Kirstine Lorentzen - Frederik Lorentzen

f. 1821

f. 1824

Julius Nielsen g.m. ~~Mariette~~ Kirstine L.

f. 1820

Johanne Lorentzen f. 1866.

Harald Nielsen f. 1856

Rigmor f. 1900

Inge f. 1928 - Vibeke f. 1931.

Annemari. Jacob

Karsten f. 1950

Harald. Jens Christian

Mikkel

Bevanus. Melle

f. 1978

Erik

f. 1960

Marya

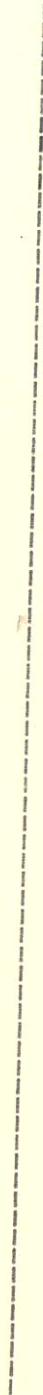
f. 1979

f. 1981

II (slægtskabet med Carl Nielsen)

Mariana Jørgensen (k. Østrup) f. 1766 (el. 67) + 1839.

||

Helene f. 1803 + 1875 *gift Johanson* Frederikke g.m. Hans Henrik Nielsen

||

Maren Christine *Johansen g.m. Niels Jørgensen* Julius Nielsen *g.m. Margrethe
Hornbæk 1821*
f. 1820

||

Carl Nielsen f. 1865 + 1931

Harald Nielsen.

*de to sønner
Nielsen efter
den fars fornavn*

Carl Nielsen og morfar er altså halvfætre.

Morfars oldefader i lige mandslinie var embedsmand i Viborg. Han havde tre sønner: en, der døde som ung, en anden, der var birkedommer p Wyk på øen Føer og en tredje, morfars farfar, der var degn i Ulsøe; han hed Hans Henrik Nielsen. Han blev som ung sendt til København for at studere, og han skulle bo hos en rig farbroder, Meier Nielsen, i handelsverdenen kaldt Meier. Da han kom til København efter en streng rejse, var han skrupsulten, og da de havde sødsuppe til middag, og der blev budt ham to portioner, sagde han jatak. Næste dag skulle de have risengrød, da blev han tvunget til at spise to portioner, store, og således gik det ham hver dag, for konen var vred over, at han skulle være der og ville gøre ham ked af det. Han var der et årstid, men var blevet helt dårlig af al den proppen mad i sig. Så lejede han et logis og fik det bedre. Han tog derfor en huslærerplads i nærheden af Gisselfeld og kom ofte til at sidde på kontoret på Gisselfeld, og der fattede Greven godhed for ham og benyttede ham stadigt, da hans undervisning ikke tog ham ret lang tid. Han fik så sin frokost sammen med de andre fra grevens, men da han ikke kunne spise smør, tog han kun pålægget og lod brødet stå. Grevinden blev opmærksom herpå, forhørte sig om grunden, og da hun havde hørt den, gav hun Nielsen lov til at tage i spisekammeret, hvad han ville. Husjomfruen syntes nu ikke om den ordning, og en dag da Nielsen havde taget noget dyresteg, ville hun tage det fra ham. Nielsen satte sig da på en Køkkenstol, lagde jomfruen over sine knæ, og gav hende et ordentligt liv fuld hug, medens damen hvinede og skreg og sprællede. Tilfældigvis kom grevinden til og spurgte bestyrtet, hvad der dog var på færde, og efter at have hørt forklaringen, holdt hun med Nielsen, som derefter uforstyrret kunne tage sin frokost.

Imidlertid var Sogne-degnnekaldet Ulsøe-Braaby blevet ledigt, og greven sagde så, at det skulle Nielsen min tro have. Det fik han så, men han var så forfærdelig ked af at skulle læse med de store knægte, der aldeles ikke havde lært noget. Han klagede sin nød til præsten, og denne mente, at det kunne der nok rådes bod på. "Giv dem nogle klø, så kommer der ingen". Dette råd fulgte Nielsen meget beredvilligt. Han tampede drengene den ene dag, og så blev de borte den næste og alle dage, så der i fem år ikke blev holdt skole i Ulsøe, og i den tid var Nielsen stadig på kontoret på Gisselfeld, og først da den gamle præst døde, og den nye

ikke holdt af den tingenes ordening, tog Nielsen fat på sin skolegerning

Imidlertid var Marie Østrup kommen til Baron Holsteins som barnepige og skulle passe to drenge. (Denne Marie Østrup, som hun kaldes i Julius Nielsens erindringer, skulle være en søsterdatter til navigationslærer Borentz Caspersen Lorentzen og opdraget hos ham, men efter morfars oplysninger og gårdejer E. Rasmussens stamtavle skulle hun hedde Frederikke). Baronessen var en søster til grevinden på Gisselfeld. Holsteins tilbragte flere måneder på Jettehøj, og på den måde kom jomfru Østrup også derned. En dag var Holsteins på Gisselfeld og skulle ud og køre en tur. Jomfru Østrup og drengene skulle stige til vogns. Da jomfruen skulle op på vognen, tog vinden i hendes kjole, og Nielsen så da den vidunderligste lægge, som han slet ikke kunne glemme igen. Han gjorde bekendtskab med den unge pige, og det varede ikke så længe, før de unge mennesker forlovede sig. Nielsen red da dagligt over til hende på en lille rød hest, som han båndt ved et af leddene, og grevinden spøjte tit med hende, om den lille røde hest og gav hende beredvilligt lov til at gå tur i haven, når hesten siss ved leddet.

Til hjemmet i Ulsø kom under krigen 1848, Birkedommeren på Wyk på besøg. Han var blevet fordrevet af oprørerne og var på sin lystyacht sejlet til København, men da der var så dyrt at leve, blev han der ikke, men tog til Ulsø, hvor han var i 3-4 uger. Da han skulle rejse, sagde han til broderen, altså til degnen i Ulsø: "Du skulle dog have en erindring om mig, men jeg ved ikke, hvad det skal være!" "Du kan jo give mig den ring (en mageløs dejlig og kostbar juvelring), du har der". Nej, det kunne han da ikke, for den havde han fået af Frederik den 6., da han brugte badene på Wyk og i den tid boede hos ham. - Så kan du give mig din snustobaksdåse (en dreven gulddåse med krone i diamanter). Nej, det kunne han da heller ikke, for den havde han fået af Christian den 8., da han lå og badede på Wyk og i den tid boede hos ham, men her har jeg et par støvler. De er fra skomager Gert i Hamborg. De passer mig ikke, dem kan du få. Så fik degnen støvlerne, som han heller ikke kunne passe, og så fik sønnen Julius dem, og han spankulerede så om i skomager Gerts fine, lange støvler. - Af birkedommerens to døtre havde Frederik den 6. indskrevet den ene i Itzehoes adelige frøkenkloster og Christian den 8. den anden i et holstensk kloster, og de døde begge ugifte.

Så vidt fortæller Julius Nielsen om sin fader til Tante Johanne den 25. juli 1907, men forfar havde mere at berette om sin farfar. Således

fortælles det, at når sognepræsten var til l'hombre hos birkedommeren i Vester Egede, kunne de ikke få spillet færdig, og derfor kom der ridende bud til degnen tidlig om morgenen om, at han skulle passe gudstjenesten i Ulsø kirke.

Engang skulle sognepræsten på en tur til Paris, men han havde ingen penge og lånte derfor flere hundrede rigsdaler af degnen, der sad godt i det. Præsten betalte aldrig pengene tilbage, men nøjedes med at forære degnen en knækparasol, som fandtes i familien i mange år. I året 1848 var hele egnen i bevægelse i nogle dage, idet rygtet gik, at den forhadte hertug af Augustenborg havde skjult sig på Gisselfeld. Da degnen skulle fra Braaby til Ulsø, kunne han ikke slippe forbi den ophidsede skare bønder, der spærrede alle veje og holdt vagt med høtyve og økser. De faldt først til ro, da de fik lov til at gennemsøge klostret og forvissede sig om, at hertugen ikke var der.

Under koleraen i 1853-54 gik Hans Henrik Nielsen ud og passede de syge. Et sted, hvor han kom ind, var moderen død fra nyfødte tvillinger; resolut tog degnen børnene og puttede dem i lommen på sin store kavaj og gik hjem til sin kone, der lå i barselsseng og gav hende dem med ordene: "Her har jeg en fødsels gave til dig". - Denne historie kan dog ikke pass da degnen og hans kone på det tidspunkt jo var gamle folk; men muligvis kan der være tale om en tidligere koleraepidemi.

Hans Henrik Nielsen var dannebrogsmænd, og ved sin afsked i 1855 fik han det gamle rokokour, som Ove nu har. Han døde 1856, og hans kone Frederikke døde senere (1865) i Lille Næstved. De ligger begge begravet i Ulsø, hvor gravmonumentet står lige til højre for kirkedøren.

Sønnen Julius Nielsen læste til lærer på Jonstrup Statsseminarium, hvorfra han blev dimitteret i 1843 med hovedkarakteren "meget duelig". I 1846 kom han til Braaby skole, først som vikar, et par år efter som fast lærer, og her sad han som degn i 50 år, hvorefter han afløstes af sin svigersøn Wilhelm Jenssen, som sad der i 40 år.

Julius Nielsen gik, medens han var i Ulsø, på frierfodder til Margrethe Lorentzen, som han senere blev gift med; hun var enke efter koffardikaptajn Ditlev Bøesen Voss. Han udskar med stor kunstfærdighed kurve af kirsebarsten fra Kilderisskoven til hende, og for hver kurv fik han et kys af hende - han var meget flittig til at skære kurve.

Som degn i Braaby blev Julius Nielsen kendt som en meget myndig mand der krævede sin ret. Hans løn i kontanter var kun ringe, men han havde er